

Uttalelse til forslag til ny arbeidsmiljølov ("arbeidslivsloven")

NITOs etatsforening i Arbeidstilsynet har følgende anmerkninger/forslag til utkast – ny arbeidslivslov:

§ 6-2 Verneombud.

Den praksis som ofte gjør seg gjeldende, spesielt i mindre virksomheter, er at arbeidsgiver stiller verneombudet i en gissel-liknende situasjon ved å tolke lovteksten vidt når det gjelder formuleringen "verneombudet skal påse". I alle fall bør begrepet "påse" defineres på en slik måte at arbeidsgiver ikke kan legge ansvaret for HMS-arbeidet over på verneombudet. Vi må i denne sammenheng være klar over at HMS-kunnskapen for ledere i mindre virksomheter ofte er svært liten, og at dette behøver en presisering.

§ 18-9 Arbeidstilsynets samtykke ved oppføring av bygning m.v.

Lovforslaget er helt uproblematisk og greit. Det er likevel stor sannsynlighet for at denne bestemmelsen vil bli forsøkt endret i forbindelse med sluttbehandlingen av lovforslaget, bl.a. på bakgrunn av at prosjektgruppa for omstilling i Arbeidstilsynets konkluderer med at denne bestemmelsen bør overføres til håndhevelse i kommunen. Dette forslaget om overføring til kommunal forvaltning vitner om liten innsikt i sammenhengen i byggesaksbehandlingen slik den er etablert gjennom plan- og bygningsloven (PBL). I henhold til PBL § 95 plikter bygningsmyndighetene å påse at byggesaken er forelagt fagmyndigheter med "innsigelsesrett". Det er mange myndigheter med slik innsigelsesrett, alt etter type sak som skal behandles; helsemyndighet, brannvernmyndighet, vegmyndighet, havnemyndighet, forurensningsmyndighet, sivilforsvaret, jordlovmyndighet, friluftsmyndighet og fredningsmyndighet – i tillegg til Arbeidstilsynet.

For Arbeidstilsynets vedkommende er det innsigelsesrett (samtykkebehandling) til byggesaker som berører arbeidsplasser.

Det er dokumentert fra flere hold (ikke minst fra kommunene selv) at kommunene ikke er i nærheten av å ha den kompetansen det er behov for i forbindelse med å avklare byggesaken i forhold til HMS-krav. Det kan stilles spørsmål om hva som gjør at viktige deler av Arbeidstilsynets forvaltningsområde blir overført til kommunal forvaltning. Er det på grunn av at Arbeidstilsynet ikke har gjort § 19-behandlingen til det den var ment til; å spare virksomheter og samfunn for store summer på grunn av feilinvesteringer, og å skaffe arbeidstakere bedre arbeidsforhold?

§19-behandlingen er en av våre viktigste forebyggende virkemidler i eksisterende lov. At etaten har gjort lite for å få maksimal effekt ut av bestemmelsen, er en forsømmelse som kan rettes opp dersom vi evner å se mulighetene dersom bestemmelsen opprettholdes. Derfor må etaten arbeide bestemt og målrettet for å beholde dagens § 19, 1. ledd.

Å overføre forvaltningsansvaret for § 19 – behandlingen til kommunene er den dårligste løsningen, og vil gjøre bestemmelsen verdiløs. Da er det subsidiært en bedre løsning å avskaffe samtykkebehandlingen, men beholde/innføre en form for meldeplikt til arbeidstilsynet, slik at det kan utføres en "utvidet stikkprøvekontroll" av byggeprosjekt som inngår i dagens § 19. Det innebærer da at tilsyn kan gjennomføres under og/eller etter utbygging (utfra en risikovurdering) i stedet for søknadsbehandling før utbygging. Dette vil

også harmonere med direktørens proklamasjon om at innføringsperioden for internkontroll nå er over, og virksomhetene må innstille seg på kontroll i etterkant.

Arbeidstid

NITO Arbeidstilsynet deler den bekymring som flere har fremsatt vedr. oppmykingen av arbeidstidsbestemmelsene, og mener dette vil motarbeide anstrengelsene for et mer inkluderende arbeidsliv. – Dette vil ramme forebyggende arbeid innen ulykker, ergonomi og psykososiale forhold, som både Arbeidstilsynet og det norske næringslivet skal motivere for.

For NITOs bedriftsgruppe i Arbeidstilsynet

Heidi Rudshaug
Fung. leder